З даклада першага сакратара абкома КПБ тав. Прытыцкага С. О.

— Рашэнне ЦК КПСС аб скліканні чарговага Пленума Цэнтральнага Камітэта партыі па пытаннях сельскай гаспадаркі, — гаворыць тав. Прытыцкі,—яскравае сведчанне таго, як наша родная партыя і ўрад настойліва і паслядоўна ажыццяўляюць велічную праграму па далейшаму крутому ўздыму ўсіх галін сельскагаспадарчай вытворчасці, па паляпшэнню матэрыяльнага дабрабыту савецкага народа.

На Пленуме ЦК КПСС намечана заслухаць і справаздачу Цэнтральнага Камітэта Кампартыі Беларусі аб выкананні дзяржаўнага плана і сацыялістычных абавязацельстваў па вытворчасці і продажу дзяржаве прадуктаў земляробства і жывёлагадоўлі ў 1960 годзе.

Якімі ж паказчыкамі сустракае маючы адбыцца Пленум наша вобласць?

Змагаючыся за ажыццяўленне рашэнняў XXI з'езда КПСС, абласная партыйная арганізацыя, усе працаўнікі вёскі правялі некаторую работу па павелічэнню ўраджайнасці сельскагаспадарчых культур. Значна ўзраслі зборы збожжа, тэхнічных культур, бульбы, гародніны. Працаўнікі вёскі навучыліся вырошчваць нядрэнныя ўраджаі кукурузы. Сёлета зялёнай масы яе атрымана з кожнага гектара пасеву па 442 цэнтнеры.

Аднак папярэднія даныя сведчаць, што ўзятыя абавязацельствы на 1960 год не выкананы. Намячалася атрымаць ураджай збожжавых па 10 цэнтнераў, цукровых буракоў—па 145, ільновалакна—4, бульбы—120, гародніны—па 160 цэнтнераў з гектара. Фактычна ж атрымана збожжа па 8,2 цэнтнера, бульбы—па 75, ільновалакна—3,8, цукровых буракоў—прыкладна па 95 цэнтнераў з гектара.

У той жа час вопыт многіх перадавых гаспадарак Міншчыны, падкрэслівае дакладчык, паказвае, што ў вобласці ёсць вялікія рэзервы для таго, каб атрымліваць высокія ўраджаі ўсіх сельскагаспадарчых культур. Напрыклад, калгас імя Кірава Мусіцкага сельсавета Слуцкага раёна з кожнага гектара пасеву атрымаў сёлета па 18 цэнтнераў збожжа, па 110—бульбы, па 700 цэнтнераў кукурузы. У сельгасарцелі «Бальшавік» Чэрвеньскага раёна ўраджайнасць збожжавых дасягнула 14,5 цэнтнера з гектара, больш 100—бульбы і 500 цэнтнераў зялёнай масы кукурузы. Хлебаробы арцелі «Чырвоная змена» Любанскага раёна атрымалі збожжавых па 12 цэнтнераў, бульбы—па 150 і па 886 цэнтнераў кукурузы з гектара. Добры ўраджай выраштан у калгасах імя Кірава Мінскага раёна, імя Чкалава Барысаўскага раёна, саўгасе імя 10-годдзя БССР Любанскага раёна і іншых.

Што ж гэтым гаспадаркам забяспечыла атрыманне высокага ўраджаю? У першую чаргу добрая заправка глебы арганічнымі ўгнаеннямі, якія ва ўмовах нашай вобласці з'яўляюцца надзейным сродкам у барацьбе за высокі ўраджай. На жаль, гэтага якраз асобныя кіраўнікі калгасаў і саўгасаў не разумеюць. Так, у калгасах імя Мічурына Бярэзінскага раёна, «ІІІ Інтэрнацыянал» і «Ударнік» Слуцкага раёна на гектар яравога палетку ўнесена толькі па 3—6 тон мясцовых угнаенняў. Пры такой мізэрнай запраўцы глебы ўгнаеннем наўрад ці можна разлічваць на атрыманне высокага ўраджаю!

У многіх калгасах і саўгасах глебы закіслены. Аднак работы па вапнаванню іх разгортваюцца марудна. На працягу апошніх трох год правапнавана толькі 15 працэнтаў ворнай зямлі. Пры такіх тэмпах спатрэбіцца многа год, каб ліквідаваць закісленасць глебы.

Вядома, падкрэслівае дакладчык, якое важнае значэнне мае для павышэння ўраджайнасці сяўба высакаякасным гатунковым насеннем. «Што пасееш, тое і пажнеш»,—гаворыць народная прымаўка. На жаль, многія кіраўнікі калгасаў і саўгасаў гэтага чамусьці недаацэньваюць. У цэлым па вобласці гатунковыя пасевы збожжавых культур складаюць 80 працэнтаў, а бульбы і таго менш. Прычым, гэтае насенне ўжо выродзілася, яно патрабуе карэннага паляпшэння. Не ўсюды яшчэ сур'ёзна ставяцца да захавання структуры пасяўных плошчаў. У радзе гаспадарак значныя плошчы адводзяцца пасевам аўса і іншых нізкаўраджайных культур. Сеюць тыя культуры, насенне якіх ёсць у засеках або якія патрабуюць менш угнаенняў і догляду.

Адмоўна адбіваецца на павышэнні ўраджайнасці нізкая культура земляробства: маруднае асваенне севазваротаў, спазненне з правядзеннем сяўбы і ўборкі і г. д. Нездавальняюча вядзецца асваенне тарфянікаў.

Затым тав. Прытыцкі спыняецца на вырошчванні такіх высокапрыбытковых тэхнічных культур, як лён, каноплі і цукровыя буракі.

Цэлы рад гаспадарак, дзякуючы вырошчванню льну, значна павысіў свае грашовыя даходы, дабіўся ўздыму ўсіх галін грамадскай вытворчасці. У той жа час у вобласці ёсць нямала калгасаў, якія пачалі скарачаць пасевы льну і тым самым намнога зменшылі свае грашовыя даходы. Такое становішча не можа быць цярпімым. Абком КПБ і аблвыканком, зазначае дакладчык, рашылі ў будучым годзе павялічыць у вобласці пасевы льну да 70 тысяч гектараў супраць 47 тысяч у гэтым годзе.

Што датычыць цукровых буракоў, то вырошчванне іх у калгасах і саўгасах вобласці заслугоўвае асаблівай увагі. Уступленне ў строй дзеючых прадпрыемстваў Гарадзейскага цукровага завода абавязвае значную частку гаспадарак спецыялізавацца на вырошчванні цукровых буракоў. Аднак кіраўнікі Любанскага, Уздзенскага, Клецкага, Слуцкага, Капыльскага, Нясвіжскага, Стаўбцоўскага, Пухавіцкага, Старобінскага раёнаў, якія займаюцца вырошчваннем буракоў, яшчэ не ацанілі па-сапраўднаму гэтую важную тэхнічную культуру. Толькі гэтым можна вытлумачыць той факт, што сёлета ў калгасе «Чырвоны партызан» Клецкага раёна ўсяго на палавіну плошчы, занятай буракамі, былі ўнесены арганічныя ўгнаенні. У сельгасарцелі «Шлях да камунізма» гэтага раёна плошчы, вызначаныя пад буракі, зусім не ўгнойваліся. Варта спытаць кіраўнікоў гэтых арцелей: хіба гэта гаспадарскі падыход да вырошчвання буракоў?

Далей тав. Прытыцкі падрабязна спыняецца на задачах, вырашэнне якіх дазволіць забяспечыць у далейшым рэзкае павышэнне ўраджайнасці ўсіх сельскагаспадарчых культур.

Трэба, каб у кожным калгасе, саўгасе, брыгадзе, аддзяленні неадкладна былі распрацаваны канкрэтныя мерапрыемствы па падрыхтоўцы да сяўбы будучага года. Пры гэтым асаблівая ўвага павінна быць звернута на накапленне і ўнясенне ў глебу арганічных угнаенняў. Для гэтага трэба неадкладна стварыць спецыяльныя брыгады па нарыхтоўцы і вывазцы на палі ўгнаенняў. За брыгадамі неабходна замацаваць патрэбныя транспартныя сродкі, завесці імпаўныя заданні і ўстанавіць строгі кантроль за іх выкананнем, ажыццявіць меры матэрыяльнага заахвочвання для членаў гэтых брыгад. У кожным калгасе і саўгасе павінны быць пабудаваны ў неабходнай колькасці сховішчы для гною і жыжазборнікі. У 1961 годзе калгасы і саўгасы вобласці павінны вывезці на кожны гектар яравога палетку не менш 30—40 тон тарфагноевых кампостаў. Каб палепшыць якасць мясцовых угнаенняў, нарыхтаваную тарфакрошку неабходна прапусціць праз жывёлагадоўчыя фермы.

Цяпер жа трэба прыняць захады па падрыхтоўцы да сяўбы кукурузы, вырашыць пытанне аб засыпцы насення пад увесь яравы палетак 1961 года. Для гэтага неабходна ўзмацніць тэмпы малацьбы. Калгасы ж, якія не маюць уласнага гатунковага насення, абавязаны набыць яго шляхам абмену ў іншых гаспадарках. Адначасова з гэтым паклапаціцца і аб набыцці насення шматгадовых і аднагадовых траў, а таксама насення лугапашавых культур.

Нарэшце, час па-сапраўднаму ўжо ўзяцца за асваенне севазваротаў, карэннае паляпшэнне сельскагаспадарчых угоддзяў: ачысціць палі ад каменйя, лугі і пашу—ад купін і хмызняку.

Пераходзячы да разгляду выканання калгасамі і саўгасамі сацыялістычных абавязацельстваў, узятых на 1960 год па вытворчасці прадуктаў жывёлагадоўлі, тав. Прытыцкі адзначыў:

— Працаўнікі сельскай гаспадаркі вобласці гадавы план па продажу малака і мяса дзяржаве выканалі датэрмінова, да свята 43-й гадавіны Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі. Гэта значная працоўная перамога хлебаробаў, іх падарунак маючаму адбыцца Пленуму ЦК КПСС.

Аднак у цэлым абавязацельствы па вытворчасці прадуктаў жывёлагадоўлі выконваюцца нездавальняюча. Асабліва адстаюць па вытворчасці малака калгасы і саўгасы Капыльскага, Клецкага, Дзяржынскага, Слуцкага і Смалявіцкага раёнаў. У памянёных раёнах у параўнанні з адпаведным перыядам мінулага года вытворчасць малака павялічылася толькі ад 2 да 8 працэнтаў.

Крайне нездавальняюча вырашаюць задачу па павелічэнню вытворчасці мяса калгасы і саўгасы Стаўбцоўскага, Уздзенскага, Чэрвеньскага, Крупскага, Капыльскага, Клецкага і Дзяржынскага раёнаў. Сёлета з мінусам ідуць у параўнанні з леташнім годам па вытворчасці мяса Вілейскі, Мядзельскі і Нясвіжскі раёны. Рэзка зменшылі вытворчасць свініны Клецкі, Капыльскі, Чэрвеньскі і Пухавіцкі раёны. У цяперашні час у вобласці налічваецца каля 86 калгасаў і 18 саўгасаў, у якіх на сто гекатараў сельгасугоддзяў атрымана менш 120 цэнтнераў малака. У арцелі «Савецкая Беларусь» Клецкага раёна ў гэтым годзе на сто гектараў зямель малака атрымана на 14 цэнтнераў, а мяса на 15 цэнтнераў менш, чым летась за такі ж перыяд. Надой на карову знізіўся на 336 кілаграмаў. У сельгасарцелі «Радзіма» гэтага ж раёна мінус па вытворчасці малака на сто гектараў зямель складае 52 цэнтнеры, а надой на карову знізіўся на 604 кілаграмы.

Невыкананне сацыялістычных абавязацельстваў і планаў па павелічэнню вытворчасці прадуктаў жывёлагадоўлі тлумачыцца тым, што многія райкомы партыі, райвыканкомы не забяспечылі сапраўднага кіраўніцтва жывёлагадоўляй, дрэнна змагаюцца за павелічэнне шчыльнасці статку на сто гектараў зямель, асабліва матачнага пагалоўя. Не выканан план закупу і зняцця з кантрактацыі маладняку буйнай рагатай жывёлы і свіней. У Дзяржынскім, Капыльскім, Нясвіжскім, Уздзенскім, Старадарожскім і Чэрвеньскім раёнах па стану на 1 кастрычніка г.г. пагалоўе свіней на сто гектараў ворнай зямлі не павялічылася, а наадварот, зменшылася ў параўнанні з адпаведным перыядам мінулага года.

Ёсць многа гаспадарак, у якіх з прычыны дрэннага ўтрымання і кармлення жывёлы наглядаецца рэзкае зніжэнне надояў малака. У калгасе «Беразіна» Бярэзінскага раёна, напрыклад, да цяперашняга часу каровы не пераведзены на рацыёны стойлавага ўтрымання, апрача пашы ды адходаў гародніны, нічога не атрымліваюць. У выніку гэтага за апошнюю пяцідзёнку надой знізіўся на карову на 2,5 кілаграма. У арцелі «Звязда» Плешчаніцкага раёна на кожную карову нарыхтавана па 17 тон сіласу, але скармліванне яго жывёле не арганізавана, ад чаго пачалі зніжацца надоі.

Наша вобласць за дасягнутыя поспехі па вытворчасці прадуктаў жывёлагадоўлі ў першым квартале гэтага года атрымала пераходны Чырвоны сцяг ЦК КПБ і Савета Міністраў БССР. Прайшло тры кварталы, і вобласць страціла пераходны Чырвоны сцяг, аддала яго Гродзенскай вобласці. З гэтага трэба зрабіць сур'ёзныя вывады, ліквідаваць недахопы, што ёсць у кармленні і доглядзе грамадскай жывёлы. Ва ўсіх калгасах і саўгасах трэба неадкладна перавесці ўсю жывёлу на стойлавае ўтрыманне, забяспечыць кармленне кароў сіласам, канцэнтратамі. Грубыя кармы павінны давацца жывёле толькі ў здробненым і запраўленым выглядзе. Усе жывёлагадоўчыя фермы трэба ўцяпліць, падрыхтаваць да зімы, удосталь забяспечыць вадою. Для работы на фермы неабходна накіраваць лепшых калгаснікаў і калгасніц з ліку камуністаў і камсамольцаў.

Разам з тым ставіцца задача паўсюдна забяспечыць адбор лепшых цялушак для ўзнаўлення дойнага статку, а таксама арганізаваць закуп кароў і зняцце з кантрактацыі цялят у насельніцтва з тым, каб у кожнай гаспадарцы было не менш 10 працэнтаў звыш плана выхаднога пагалоўя буйнай рагатай жывёлы. У кожнай гаспадарцы неабходна мець не менш 3—4 асноўных і 7—8 разавых свінаматак на сто гектараў ворнай зямлі. Максімальную ўвагу трэба звярнуць на развіццё авечкагадоўлі і птушкі.

Набліжаецца 1961 год—трэці год сямігодкі. Абласной партыйнай арганізацыі, усім працаўнікам вёскі ў будучым годзе трэба вырашаць яшчэ больш складаныя задачы па далейшаму ўздыму сельскагаспадарчай вытворчасці, датэрміноваму выкананню заданняў сямігодкі. У 1961 годзе калгасы і саўгасы вобласці павінны мець не менш 12 кароў на сто гектараў зямель і 47 свіней на сто гектараў ворнай зямлі. Вытворчасць малака на сто гектараў сельскагаспадарчых угоддзяў прадугледжваецца давесці да 230 цэнтнераў, а мяса—да 48 цэнтнераў.

Усё гэта патрабуе максімальнай мабілізацыі ўнутраных рэзерваў і магчымасцей, вялікіх намаганняў партыйных арганізацый, кіраўнікоў калгасаў і саўгасаў, усіх працаўнікоў вёскі. У сувязі з гэтым прадстаіць вялікая і карпатлівая работа. Рашуча трэба асудзіць тых кіраўнікоў калгасаў і саўгасаў, раёнаў, якія бяруць высокія абавязацельствы, а праз некаторы час забываюць пра іх, пускаюць справу на самацёк, не даражаць сваім словам. Пустазвонству, выхваленню ўяўнымі поспехамі, ашуканству час ужо аб'явіць бязлітасную барацьбу. Узятыя абавязацельствы павінны выконвацца добрасумленна і ў тэрмін. Гэтага патрабуюць інтарэсы дзяржавы, інтарэсы камуністычнага будаўніцтва ў нашай краіне.

Заканчваючы даклад тав. Прытыцкі заклікае выкарыстаць усе наяўныя рэзервы, шырэй разгарнуць выхаваўчую і арганізатарскую работу ў вёсцы, вышэй узняць сцяг сацыялістычнага спаборніцтва паміж калгасамі, саўгасамі, усімі хлебаробамі за выкананне і перавыкананне сацыялістычных абавязацельстваў другога года сямігодкі, за дастойную сустрэчу Пленума ЦК КПСС.

ПРЭЗІДЭНЦКАЯ БІБЛІЯТЭКА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ